

Bert van Loon

Onkruidbeheer op bestrating: meer en beter (laten) samenwerken

Balans raakt zoek!

Vóór de omschakeling rond 2016 van chemie naar mechanische en thermische technieken was onkruidbeheer een appeltje-eitje. In zekere zin dan. Opdrachtgevers zien zich geconfronteerd met extreme onkruidgroei op bestratingen. Klimaatverandering en zaadverspreiding door biodiversiteit zouden dat veroorzaken.

Auteur: Broer de Boer

Of... doet de integrale aannemer, de uitvoerder of de groenploeg onvoldoende zijn best? Maar wie moet er dan contractueel gekort worden

als het resultaat niet conform afspraak is? De aannemer met de veegmachine? Misschien de partij met de borstelmachine? Of moeten we

de oorzaak zoeken bij de thermische behandelingen? Voor het gemak vergeten we dat zon, temperatuur en regen een grote rol spelen bij onkruidgroei. Velen roepen dan meteen: klimaatverandering!

Er speelt echter veel meer. Zo benoemt Bert van Loon, directeur van Weed Control, dat de natte winter wortelschade aan bomen veroorzaakt heeft: 'De boomwortels stonden te lang in het water. Zoiets vertaalt zich in bladverlies gedurende het hele jaar. Ook de steeds grotere oppervlaktes aan ecologisch beheerde maaivelden spelen een rol. We laten immers bloemen, grassen en onkruiden uitgroeien totdat ze zich

‘Bladverlies gedurende het hele jaar’

uitzaaien. Al die bladresten, de voedingsbodem, voldoende kiemkrachtig zaad, regen, wat zon; dat is alles wat onkruid nodig heeft om zich snel te ontwikkelen.’

Integrale bestekken

Van Loon legt uit: ‘Met de nieuwe regelgeving is in onze branche het besef gegroeid dat we moeten samenwerken met de natuur. Waar we vroeger vooral reactief handelden, ligt de focus nu op proactief beheer van de openbare ruimte. Om onkruid effectief te beheren, moeten we goed begrijpen welke omstandigheden de groei bevorderen, zoals voedingsbodem (bijvoorbeeld bladresten en zand), zaden, licht, vocht en temperatuur. Alleen op de eerste twee factoren hebben beheerders invloed; licht, vocht en temperatuur worden door de natuur bepaald en liggen buiten onze controle.’

Vooraf veel overheden richtten zich destijds op het uitzetten van integrale bestekken voor onkruidbeheer. Hierbij werd vaak ook het schoonhouden van goten en het kolkenzuigen meegenomen. De aannemer krijgt de vrijheid om zelf te bepalen wanneer hij veegt (om de voedingsbodem te verwijderen), thermisch werkt (om beginnend onkruid te bestrijden) of borstelt om het resultaat te verbeteren. Daarbij is het zoeken naar de juiste balans tussen inzet van materieel, afgestemd op de omstandigheden, cruciaal. Hiervoor is zelfs een onkruidwijzer ontwikkeld. Toch gaat dit wel eens gierend verkeerd, weet Van Loon uit ervaring: ‘Ik zie in de markt nog steeds opdrachtgevers die hun bestek voor onkruidbeheer gefaseerd op de markt uitzetten. Ze geven aparte opdrachten voor vegen, thermische behandelingen en het onkruid borstelen. Of ze schakelen hun eigen groenploeg in voor bepaalde fasen.’

Fase overslaan

Van Loon vervolgt: ‘Ook constateer ik dat de thermische fase nagelaten wordt of dat het veegwerk geminimaliseerd wordt. Dat resulteert dan in een ondermaats beeldresultaat. De aannemer wordt daar vervolgens op afge-rekend, terwijl hij nauwelijks invloed heeft op het voorafgaande veegbeheer. Ik sprak eens een aannemer die dagelijks tot wel twaalf ton veegvuil moest afvoeren – achter zijn borstel-

machine! – omdat er geen goed veegbeleid aanwezig was. In zulke gevallen is de balans volledig zoek. Die balans moeten we herstellen door de fasen goed op elkaar af te stemmen.’

Onbalans zorgt voor situaties waarin aannemers de onkruidgroei niet meer kunnen bijhouden, met als gevolg groene goten en ontevreden opdrachtgevers. Een goed evenwicht tussen vegen, thermisch behandelen en onkruid borstelen is volgens Van Loon dus essentieel. Door slecht uitgevoerd vegen, waar het allemaal mee begint, ontstaat er onkruid, wat de kosten voor de thermische en mechanische bestrijding van onkruid verhoogt. Van Loon: ‘Net zoals een schilder eerst moet schuren voordat hij kan gronden en aflakken, is er een goede basis nodig voor effectief onkruidbeheer. Op basis van ervaring kan een aannemer bepalen welke technieken in welk seizoen het meest effectief zijn. Opdrachtgevers moeten die keuzes echter wel ondersteunen met een goed opgesteld en integraal bestek. Het toepassen van één techniek vind ik absoluut onvoldoende en ontoereikend.’

Onkruid elektrocutie

Carlos Verschuere, eigenaar van Group Verschuere in het Belgische Lochristi, bevestigt dit geluid. ‘Vegen is vooral van belang om de voedingsbodem en de eventuele (kiemen-de) zaden daarin te verwijderen. Regelmaat hierin is van belang. Laat een opdrachtgever dit na of ze voeren het niet goed of te laat uit, dan ben je de onkruidplantjes alleen maar stevig aan het aaien. En daarmee versterk je de groei-kracht van de onkruidplantjes. En als ze dan vervolgens te hoog worden, helpt de thermische methode misschien wel, maar de stengels blijven staan. En die beoordeelt de opdrachtgever, met een beeldbestek in handen, dan als zijnde onkruid. Met kortingen tot gevolg. Als verbrand onkruid niet wordt verwijderd, kan dit bovendien een voedingsbodem vormen voor nieuw onkruid.’

Overigens presenteerde de Group Verschuere met Kärcher op de GTH hun nieuwe methode om onkruid te bestrijden: de CityZAS. Het 120 centimeter brede systeem is gemonteerd op een werktuigdrager en werkt met hoogspan-

Herbezinning nodig

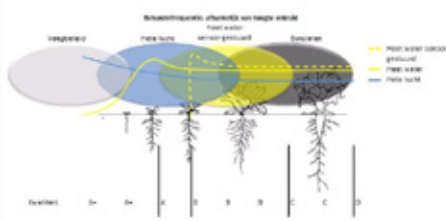
Herbezinning op de chemieloze aanpak is hard nodig. Het is ook belangrijk om te overwegen of het eerlijk is om een aannemer te beboeten voor overtollig onkruid als hij slechts verantwoordelijk is voor een deel van het beheer, bijvoorbeeld alleen voor het onkruidborstelwerk, zonder invloed te hebben gehad op het veegbeleid. Een onkruidborstelaar moet niet het straatvuil opvegen dat niet aanwezig had mogen zijn. De ontwikkelde tabel <(red. koppelen aan Tabel behorend bij onkruidwijzer)> voor beter onkruidbeheer biedt hierbij een uitstekend houvast.

ning van 8000 volt en een vermogen van 3000 watt. Het gaat om een weeronafhankelijke methode die de onkruidplant elektrocuteert. Bij vochtige omstandigheden vermindert begrijpelijkwijze de efficiëntie enigszins. Tijdens flinke regenbuien mag deze machine niet gebruikt worden. Verschuere: ‘Aan werken met elektriciteit kleven risico’s. Uiteraard zijn de nodige veiligheidsfuncties ingebouwd.’

Wortelwerking

Michel Wimmers, mede-eigenaar van het bedrijf eWeeding beaamt de problematiek. ‘Chemieloze onkruidbestrijding op verharding is een zeer grote uitdaging. In 2024 hebben we dat zeker ervaren, maar de aanpak is in veel situaties ontoereikend. Men loopt vaak achter de feiten aan. Het vervelende is dat veel technieken die gehanteerd worden, geen wortelwerking hebben. Met chemie, met bijvoorbeeld jaarlijks twee behandelingen, lukte dat prima. Het, te laat, behandelen van de vegetatieve delen bij duurzame methoden kan zelfs de wortelgroei stimuleren. Een betere afstemming tussen de grijs- en de groenafdeling van opdracht

‘Onkruidbestrijding op verhardingen vaak een sluitpost’

gevers zie ik als een heel belangrijk aandachtspunt. Bijvoorbeeld: wie is verantwoordelijk voor het tijdig uit de goten verwijderen van de voedingsbodem en voor het tijdig zuigen van de kolken? Vertraging van regenwaterafvoer stimuleert de vorming van een voedingsbodem. Helaas signaleer ik dat zowel bij opdrachtgevers als bij aannemers de onkruidbestrijding op verhandingen vaak een sluitpost vormt. Daarbij kiezen opdrachtgevers bij het uitschrijven van tenders zelfs bij een beeldbestek eerder voor prijs dan voor kwaliteit.'

Welke aanpassingen ziet Wimmers als wenselijk? Hij reageert: 'Ik noemde al een aantal zaken. Start tijdig met de bewerkingen en doe dat goed. In de opleidingen moet meer aandacht besteed worden aan chemieloze onkruidbestrijding op verhandingen. Meestal is het niet de machine die faalt, maar de uitvoerder die hem niet optimaal bedient. Überhaupt moet er meer vakkenis terugkomen in de groen- en grijsafdelingen bij gemeenten, maar ook bij aannemers. Dat geldt ook voor veilig werken met deze apparatuur. Laatst zag ik iemand in korte broek werkend met de heetwatermethode aan de lans staan...'

'Een hogere veegfrequentie vormt de oplossing voor dit probleem'

eWeeding is de duurzame technologie die Wimmers' bedrijf voor onkruidbestrijding op (half)verhardingen ontwikkelde. Deze technologie die gebruikmaakt van elektrocutie van de onkruiden, pakt de onkruidwortels wél aan. Dat gebeurt met deze veilige, handzame roller. Wimmers licht toe: 'Niet het hoge voltage, maar de gedoseerde hoeveelheid energie bepaalt het effect. We hebben de effecten op basis van onderzoek exact in kaart gebracht en gevalideerd. Zelfs het effect op de biodiversiteit is hierin meegenomen.'

Herkenbaar

Bij VDBH in Opheusden herkennen ze deze geluiden. De onkruidgroei was in seizoen 2023 volgens Roland van Sabben, projectleider groen, zo mogelijk nog ernstiger. VDBH focust zich op het onderhoud van buitenruimten van gemeenten, woningcorporaties, de zorg- en onderwijssector en vastgoedbeheerders. Van Sabben ziet graag dat de contracten anders op de markt gezet worden. 'Liefst zie ik het vegen van de verharding en de onkruidbestrijding in één contract,' meldt hij. 'Hierbij heb je als aannemer beide disciplines zelf in de hand. Maar ook begrijp ik best wel dat de eigen dienst van de gemeente het veegwerk zelf wil blijven doen. Als het veegwerk bij een andere partij zit, heb je er niet veel invloed op en moet je maar hopen dat de verplichtingen worden nagekomen. Als dit nagelaten wordt, ontstaat er een mooie voedingsbodem voor het onkruid en dan vraagt het bij de aannemer om veel meer inzet dan gewenst is. Ook zien we dat hierdoor meer vuil in de kolken terecht komt en dat hier meer aandacht aan besteed moet worden.'

'Door middel van heet water of thermische onkruidbestrijding blijft er vaak dood onkruid achter waardoor je alsnog buiten beeld ligt. Als het veegwerk ook bij de aannemer in het contract zit, is dit mooi te combineren en efficiënter aan te pakken. Hierdoor kun je in de herfst, wanneer het natuurlijk afval op de bestrating komt, er al mooi voor zorgen dat er geen voedingsbodem gecreëerd wordt. Wat de bediening van veeg-, borstel-, heetwater- en thermische apparatuur betreft: nieuwe medewerkers leiden we hierin zelf op. Ze mogen er pas mee aan de slag, als ze op ons eigen bedrijfsterrein

bewezen hebben dat ze ermee kunnen werken.' 'Graag blijven wij weg uit de brede discussie over het al dan niet goed vegen, om op goede voet met de opdrachtgever te blijven. Wanneer het veegwerk niet of ondeugdelijk wordt uitgevoerd, zullen wij het gesprek moeten aangaan, zodat niet alle extra inzet op ons bordje komt te liggen. Vorig jaar was het een zeer nat jaar en stond je soms met de rug tegen de muur bij de contracten waarin stond dat niet geborsteld mocht worden en waarbij het met heetwater- of thermische onkruidbestrijding lastig was om

aan je contractuele verplichtingen te voldoen. Lichtpuntje is, vind ik, dat de CROW-normen qua beeldbestekken aan flexibiliteit lijken te winnen.'

Tijdige nulmeting

Marco van Hassel, bedrijfscoördinator team openbare werken bij gemeente Roosendaal weet te melden dat om voornoemde reden het in deze gemeente lastig was voor aannemers om de kwaliteitsbestekken B en C te halen. 'Het uitbestede onderhoud in de wijken is heel divers bij ons,' vertelt hij. 'Zo is het beeld in de buurtdorpen beter omdat de dorpsbewoners daar hun "eigen" stoepje bijhouden. Feitelijk is de veegfrequentie daar hoger, want ze halen (een deel van) de voedingsbodem weg, dit in tegenstelling tot in andere wijken in de gemeente Roosendaal.' Het advies wat Van Hassel aan aannemers wil meegeven is: 'Doe de nulmeting, zoals CROW die aanbeveelt, vooral tijdig. Soms schiet dit er zelfs bij in! Doe dit liever al in september dan in februari. Dat stelt een opdrachtgever in de gelegenheid om eventueel iets bij te sturen.'

Van Hassel vervolgt: 'Het stadscentrum en de toevoerende wegen onderhouden we zelf met een onkruidbrander/borstelcombinatie van Weed Control aan een AllTrac-werktuigdrager. Daarbij besteden we het vegen in het centrum uit. Aanvankelijk veegden we in het centrum dagelijks twee uur. Ik heb daar nog een volle werkdag een extra machine aan toegevoegd. Nu houden we het onkruid vrij gemakkelijk op het gestelde niveau (B) bij dankzij die hogere veegfrequentie. In 60 à 70 procent van de gevallen zelfs beter dan de B-beeldbesteknormen.' Van Hassel is tot deze actie gekomen doordat hij een universitair onderzoek las. De eindconclusie luidde dat wanneer een beeldbestek B niet te handhaven is, een hogere veegfrequentie de oplossing vormt voor dit probleem. Hij beaamt dat goten en kolken vol ongerechtigheid de waterafvoer remmen, wat tot hogere onkruidgroei leidt.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!